

Dragkampen mellan konsumentens & näringsidkarens rätt vid fritidsevenemang

– en studie av två undantag i distansavtalslagen

Amina Badzar

Kandidatuppsats i handelsrätt

Köprätt

VT2013

Handledare

Mari Olander

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Innehållsförteckning

1. Inledning	11
1.1 Ämne Bakgrund.....	11
1.2 Syfte Frågeställning	11
1.3 Avgränsningar.....	12
1.4 Metod och material	12
1.5 Disposition.....	13
2. Distansavtal – en introduktion	15
2.1 Inledning	15
2.2 Bakgrund till stadgande av DAL	15
2.3 Begreppet ”distansavtal”	17
2.4 Ångerrätt	18
2.5 Slutord	19
3. Begränsad ångerrätt	21
3.1 Inledning	21
3.2 Undantaget från ångerrätten i 2:3 DAL.....	21
3.3 Kulturevenemang, idrottsevenemang eller någon annan liknande fritidsaktivitet.....	23
3.4 ARN och dess tolkning av 2:3 DAL.....	24
3.4.1 Beslut 2009-9365 Dansutbildning.....	24
3.4.2 Beslut 2011-5317 Maratonloppet.....	25
3.4.3 Beslut 2011-6203 Sportbilskörning.....	26
3.4.4 Reflektion om ärendena från ARN.....	27
3.5 Slutord	28
4. Begränsad fullgörelse	31
4.1 Inledning	31
4.2 Begreppet fullgörelse.....	31
4.3 EU-direktivets undantagsregel för fullgörelse.....	32
4.4 Skäl för implementering av undantaget i svensk rätt	33
4.5 Undantaget för fullgörelse vid fritidsaktivitet	35
4.6 Slutord	36
5. Analys	37

5.1	Inledning	37
5.2	Begränsningar och tolkningssvårigheter av 2:3 DAL	37
5.2.1	Definition av fritidsaktivitet	39
5.3	Begränsning av fullgörelse i 2:3 DAL	40
6.	Slutsats	43

Sammanfattning

Distansavtalslagen (DAL) stadgades för att skydda konsumenter, som innehar den svagare positionen i ett avtalsförhållande på distans med en näringsidkare. Dock föreligger det undantag inom DAL. Undantagen denna uppsats behandlar är undantaget för konsumentens ångerrätt vid avtal om fritidsevenemang, enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL och regleringen gällande undantaget för näringsidkarens fullgörande vid samma typ av evenemang, enligt 2 kap. 17 § 3 st. DAL. Bestämmelserna indikerar att det förekommer kontradiktoriska bestämmelser inom en lag vars syfte är att stärka konsumentens ställning gentemot näringsidkare. I och med det skall uppsatsen belysa konsumentskyddet vid distansavtal gällande fritidsevenemang. Detta görs genom tillämpning av traditionell rättsvetenskaplig metod med fokus på förarbeten och EU-direktiv.

För behandlande av konsumentskyddet vid distansavtal gällande fritidsevenemang krävs en begreppsdefinition för förståelse om vilka former av fritidsaktiviteter undantagsbestämmelserna omfattar. Dock förekommer det ingen klar definition av begreppet fritidsaktivitet. Därmed utreds tre ärenden från Allmänna reklamationsnämnden (ARN) för att se om en definition kan genereras genom praxis.

Resultatet visar att det inte föreligger någon klar definition av fritidsaktivitet. Till följd av detta förekommer det tolkningssvårigheter vid bedömning om tillämpning av undantagsbestämmelserna. Det föreligger även indikationer på att konsumentskyddet vid distansavtal har kompromissats för att skydda arrangörer av olika utomhusevenemang.

Summary in English

The law of distance contracts was introduced in order to protect consumers, who hold the weaker position in a distance contract relationship with a trader. However there are exceptions in the law of distance contracts. The exception this thesis deals with is the exception of the consumer's right of withdrawal from contracts concerning leisure events, according to chapter 2 paragraph 3.4 in the law of distance contract. As well as the regulations concerning the exemption of the trader's performance of the same type of leisure events, according to chapter 2 paragraph 17.3 in the law of distance contract. These regulations indicate that there are contradictory rules in the law that aims to strengthen the position of consumers in regard of the trader. Hence this essay intends to illustrate consumer protection at distance contracts concerning leisure events. This will be executed by applying the traditional jurisprudential method with focus on preparatory work and an EC-directive.

To examine consumer protection in distance contracts regarding leisure events a definition of leisure is required for understanding when the exemptions may be apply. However, there is no clear definition of what is intended with leisure events. Thereby, three different cases from the Consumer Complaints Committee will be investigated to see if a definition can be generated.

The outcome shows that there is no clear definition of leisure events. Thereof there are interpretation difficulties when considering application of the exemption. There are also indications that the consumer protection in respect of distance contracts has been compromised in order to protect the organizers of various outdoor leisure events.

Förkortningar

ARN	Allmänna reklamationsnämnden
AvtL	Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område
DAD	Distansavtalsdirektivet
DAL	Distans- och hemförsäljningslag (2005:59)
EG	Europeiska gemenskapen
NJA	Nytt juridiskt arkiv
Prop.	Proposition
St.	Stycke

1. Inledning

1.1 Ämne | Bakgrund

Handel via internet, telefoni eller andra kommunikationstekniker medför en svårighet för konsumenter att undersöka produkten innan avtalets ingående. Konsumenter har däremot ett skydd i form av ångerrätt och vid distansavtal föreligger 14 dagars ångerrätt. Denna huvudregel har en del undantag. Däribland bortfaller enligt 2 kap 3 § 4 p. i distansavtalslagen (DAL) konsumentens ångerrätt om näringsidkaren på en bestämd dag eller under en bestämd tid skall tillhandahålla konsumenten med det avtalade, exempelvis ett idrottsevenemang.

Den gällande distans- och hemförsäljningslagen (2005:59), bygger på den tidigare lagen lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal vilken trädde ikraft efter antagande av direktivet (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal (det allmänna distansavtalsdirektivet). Detta direktiv är avsett för alla medlemsstater för att generera enighet vid reglering av distansavtal. Därmed kan frågan ställas hur bestämmelser från distansavtalsdirektivet (DAD) har påverkat konsumentskyddet inom DAL, en förbättring eller försämring av skyddet.

1.2 Syfte | Frågeställning

Uppsatsens syftar till att belysa innehållet i och eventuella problem med 2 kap. 3 § distans- och hemförsäljningslagen (DAL), som berör undantag från konsumentskyddet. Syftet är också att analysera om direktiv (97/7/EG) om konsumentskydd i distansavtal har bidragit till en försämring av konsumentskyddet vid distansavtal.

Frågeställningar;

- 1. Vilka begränsningar i konsumentskyddet följer av 2 kap. 3 § DAL och 2 kap. 17 § DAL?*
- 2. Vilka tolkningsproblem kan uppstå vid tillämpningen av bestämmelserna?*
- 3. Har konsumentskyddet i Sverige försämrats sedan antagande av det allmänna distansavtalsdirektivet?*

Genom denna uppsats vill jag uppmärksamma gällande konsumentskydd vid distansköp av biljetter till olika fritidsaktiviteter såsom fotbollsmatcher och musikfestivaler. Varje individ har någon gång eller kommer någon gång att besöka ett sådant evenemang. Därmed är det viktigt att känna till vad gällande konsumentskydd omfattar vid distansavtal om olika fritidsaktiviteter.

1.3 Avgränsningar

Denna uppsats kommer enbart att beröra handel där svensk lagstiftning blir tillämpligt. Svensk lagstiftning och kompletterande förarbeten gällande distansavtal kommer huvudsakligen att behandlas. Dock kommer redogörelse för relevanta bestämmelser i EU-direktivet förekomma eftersom den svenska lagstiftningen baseras på dessa regleringar. Denna avgränsning görs då jag vill fokusera på konsumentskyddet inom Sverige och inte utreda hur det allmänna distansavtalsdirektivet tillämpas i övriga Europa.

Inom DAL finns det flera undantagsregler gällande konsumentens ångerrätt och näringsidkarens informationsskyldighet. Av dessa bestämmelser har jag valt att enbart utreda 2 kap. 3 §. 4 p. DAL och 2 kap. 17 § 3 st. DAL, undantag gällande fritidsbranschen. Denna avgränsning görs eftersom paragrafens formulering rörande ”annan liknande fritidsaktiviteter” kan leda till tolknings- och implementeringssvårigheter av paragrafen. Jag finner denna bransch intressant då en strikt reglering, för respektive emot någon av kontrahenterna kan medföra oskäligen bestämmelser. Därför är det intressant att utreda hur lagstiftaren har valt att balansera samspelet mellan konsumenten och näringsidkaren.

Vid redogörelse av de olika paragraferna i DAL och artiklarna i DAD har jag valt att inte redogöra för artikel 7.3 DAD eftersom denna reglering inte bidrar med någon relevant information för uppsatsens syfte.

1.4 Metod och material

Vid besvarande av uppsatsens ämne kommer traditionell rättsvetenskaplig metod att tillämpas. Detta innefattar en systematiserad genomgång och analys av gällande rätt enligt olika rättskällor. De användbara rättskällorna är lagar, förarbeten, praxis och juridisk doktrin. Valet av metod grundas i att alla tillvägagångssätt vars resultat genererar ökad kunskap inom lagstiftningen kan omfattas av den valda metoden. Under förutsättningen att alla val av material och källor stärks med ett välmotiverat argument, följaktligen skall det finns stöd för anfört argument inom gällande rätt. Metoden omfattar

i vid mening rättskälleläran. Genom rättskälleläran kan jag analysera gällande rätt, lyfta fram lämpliga rättskällor för uppsatsens ämne samt hur dessa skall, får och bör tillämpas. Läran omfattar även rättskälleprinciper såsom oskrivna principer för lagtolkning och analogier, vilket jag har användning av vid tolkning av lagstiftning, förarbeten och rättsfall.¹

Denna uppsats avser att belysa och utreda undantagsregleringen i 2 kap. 3 § 4 p. och 2 kap 17 § DAL i enlighet med ovanstående metod och frågeställning. Dock förekommer det en avsaknad av relevant doktrin berörande fritidsevenemang. Till följd av detta kommer vikt att läggas på förarbeten i form av propositioner och EU-direktiv samt praxis i form av olika ärenden från Allmänna reklamationsnämnden (ARN). Förarbetena ger en förståelse av själva undantagsbestämmelsen och redogörelsen för ärendena visar hur och när regleringen tolkas och tillämpas.

Utgångspunkten för uppsatsen är gällande rätt enligt Svensk författningssamling men för förståelse av *de lege lata* används lagstiftarens skäl bakom och motivering för den statuerade regleringen. Med tillämpning av propositionerna 1999/2000:89 och 2004/05:13 samt Europaparlamentets och rådets allmänna distansavtalsdirektiv (97/7/EG) framställs syftet bakom bestämmelsernas stadgande. Efter framförandet av paragrafens bakgrund och innebörd skall tillämpningen inom praxis granskas, speciellt hur man väljer att tolka tidsrestriktionen för fullgörelse. Jag har valt att titta på ärenden från ARN. Skälet till valet av ärendena från ARN grundas i att det saknas annan relevant praxis. Ärendenas avgöranden skiljer sig vid konsumenters yrkande gällande ångerrätt vid olika fritidsaktiviteter, två beviljas och en nekas ångerrätt. Vidare kommer med tillämpning av nämnda propositioner och EU-direktiv undantagsregleringen av fullgörelse vid utomhusevenemang enligt det allmänna distansavtalsdirektivet att utredas. Detta görs för att finna motiveringen till den sena implementeringen av en motsvarande undantagsreglering inom svensk lagstiftning.

1.5 Disposition

Uppsatsen inleds med ett introduktionskapitel med en översiktlig redogörelse för distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Här framförs skälen och motiveringen till stadgandet av regleringen utifrån propositioner och EU-direktiv. Det redogörs även för de centrala begreppen distansavtal och ångerrätt, utifrån samma källor. Vidare i kapitel tre framförs undantagsbestämmelse för konsumentens ångerrätt enligt 2 kap. 3 § DAL.

---

¹ Sandgren (2006) s.36 ff.

Därefter behandlas tillämpningen av undantagsregeln inom praxis utifrån ärenden från ARN. I det fjärde kapitlet utreds undantagsregleringen för fullgörelse vid utomhusevenemang enligt det allmänna distansavtandsdirektivet och avsaknaden av en motsvarande reglering inom svensk lagstiftning fram tills år 2005.

Slutligen, i kapitel 5, sammanställs en sammanfattande analys av 2 kap. 3 § 4 p. DAL och 2 kap. 17 § 3 st. DAL. Här framförs hur undantagsbestämmelserna kan tolkas och tillämpas. Därefter besvaras uppsatsens frågeställningar i slutsatsen i det sista kapitlet.

I appendix förekommer de kompletta paragraferna av undantagsbestämmelserna i både DAL och DAD.

2. Distansavtal – en introduktion

2.1 Inledning

Den gällande distansavtalslagen (DAL) trädde i kraft den 1 april, 2005. Denna lag föreskriver bestämmelser gällande konsumentskydd vid tecknande av distansavtal med en näringsidkare. Ett distansavtal avser ett avtal, som har kommit till stånd genom något av näringsidkarens organiserade system för tecknande av avtal på distans. Exempelvis via telefon eller internet. Avtalet kan beröra både standard produkter men även finansiella tjänster. Handel på distans medför dock osäkerhet och svårigheter för konsumenter eftersom konsumenten inte har kännedom om den fysiska produkten köpet avser. Följaktligen besitter konsumenter 14 dagars ångerrätt vid ingående av distansavtal.²

Fortsättningsvis framförs en kort bakgrund till införandet av distansavtalslagen. Därtill finns en redogörelse av begreppen distansavtal och ångerrätt inom DAL i enlighet med lagen och förarbeten.

2.2 Bakgrund till stadgande av DAL

Genom teknikens utveckling har allt fler människor tillgång till internet över hela världen. Detta medför stora möjligheter till handel, både inom och utanför landsgränserna. Med lättillgänglig information gällande ett stort utbud av varor och tjänster kan priser jämföras för att sedan genomföra bästa köp. Likväl som konsumenten kan ingå avtal på distans, kan företag etablera sig och skapa kundrelationer via olika medier utan större transaktionskostnader. Utifrån ett samhällsperspektiv möjliggör olika kommunikationstekniker handel utan uppsökande av en fast butik. Detta kan vara till stor fördel för bland annat funktionshindrade eller boende med dåliga förbindelser till närmsta butik.³

Dock är distanshandeln inte utan dess nackdelar. Handel på distans medför sämre möjligheter för en privat konsument att undersöka produkten innan avtal kommit tillstånd

---

2 Norin (2012) s.646

3 Prop. 1999/2000:89 s. 13

jämfört med ett butiksköp. Detta gör konsumenten beroende av den angivna informationen på säljarens hemsida eller i köpeavtalet. Konsumenten har eget ansvar gällande informationsinhämtning eftersom denne är en aktiv aktör vid avtalets ingående. Trots detta innehar konsumenten en svag position i jämförelse med näringsidkaren. Orsaken till detta är att konsumenten kan ha svårt att värdera informationen säljaren förmedlar. Den bristande komplexiteten att ingå avtal på distans ligger i att avtal kan slutas genom ett enkelt knapptryck. Därför har lagstiftarna stadgat ett konsumentskydd med 14 dagars ångerrätt för distansavtal. Denna reglering medför en trygghet för konsumenter att genomföra avtal på distans med en näringsidkare. Liknande säkerhet förekommer på EU:s inre marknad genom distansavtalsdirektivet (DAD).⁴

Europaparlamentet och rådet antog den 20 maj 1997 direktivet (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal. Detta direktiv skulle medlemsländerna implementera i den nationella lagstiftningen senast den 4 juni 2000. Vid tillämpning av ett direktiv skall respektive medlemsstat implementera direktivets bestämmelser på valfritt sätt men resultatet skall vara i enlighet med direktivet. Detta innebär att val av form och tillvägagångssätt för genomförandet överläts åt respektive stat.⁵ Det anförda distansavtalsdirektivet är ett s.k. minimidirektiv, vilket innebär att ett starkare konsumentskydd får stadgas i respektive medlemsstat.⁶ Införande av direktivet innebar stadgande av en ny lag, som ersättning av lagen (1989:1361) om hemförsäljning. Vid antagandet av direktivet samrådde de nordiska staterna för att etablera konsensus om hur direktivet skall tolkas och tillämpas.⁷ Detta gjordes då det förekommer mer handel mellan de nordiska staterna än med länderna på kontinenten. Därmed skulle en likartad tolkning av direktivets bestämmelser underlätta fortsatt handel mellan länderna.⁸

Följaktligen trädde den 1 juni 2000, lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal i kraft i Sverige. Denna stadgar att konsumentskyddet baseras på den informationsskyldighet näringsidkaren har gentemot konsumenten och konsumentens ångerrätt under vissa förutsättningar. Denna reglering har dock genomgått ändringar sedan dess införande.

Slutsatsen kan dras att stadgande av DAL och det allmänna distansavtalsdirektivet grundas på behovet av bättre konsumentskydd till följd av de ökade handelsmöjligheterna kommunikationstekniken har medfört. Men vad menas med ett ”distansavtal”?

---

4 Prop. 1999/2000:89 s. 13

5 Prop. 1999/2000:89 s. 18

6 Prop. 1999/2000:89 s. 19

7 NJA II 2000 s. 301

8 Prop. 1999/2000:89 s. 20

2.3 Begreppet "distansavtal"

Distansavtalslagen utfärdar bestämmelser om konsumentskydd vid tecknande av distansavtal med en näringsidkare gällande bl.a. varor, finansiella och icke-finansiella tjänster, enligt 1 kap. 1 § DAL. Per definition anses en konsument vara en fysisk person, vars ändamål med avtalet är privat medan näringsidkaren är en fysisk eller juridisk person, vars ändamål är i syfte för den egna näringsverksamheten. Vidare definieras, i enlighet med 1 kap. 2 § DAL, distansavtal som följande;

"distansavtal: avtal som ingås inom ramen för ett av näringsidkaren organiserat system för att träffa avtal på distans och kommunikationen uteslutande sker på distans,"

Följaktligen måste näringsidkaren ha vidtagit någon form av åtgärd, som får konsumenter att teckna ett avtal eller genomföra köpet på distans. Näringsidkaren måste endast möjliggöra distanskommunikation för konsumenterna, vilket gör att kraven på åtgärder väldigt låga. Exempelvis skulle en beställningskupong eller ett ordernummer i en annons i tidningen vara tillräckligt för att kategorisera avtalet som ett distansavtal. En viktig aspekt att komma ihåg är att om åtgärderna är genomförda i ett marknadsföringssyfte utan ändamålet att sälja, faller avtalet utanför ramarna av DAL.⁹ En lista över olika användbara kommunikationstekniker hittas i det allmänna distansavtalsdirektivet (97/7/EG). I listan förekommer bland annat telefon med eller utan mänsklig betjäning, radio, tv och adresserad eller oadresserad trycksak. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal är ett avtal ett distansavtal när tecknande genomförs med medel som inte kräver eller medför någon fysisk kontakt mellan näringsidkare och konsument. Även här skall kommunikationsmöjligheter förses av näringsidkaren genom ett organiserat system för tillhandahållande av en produkt.¹⁰ Målet med DAD är att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om distansavtal mellan näringsidkare och konsumenter, enligt artikel 1 DAD.

Härmed har det framförts vad som avses med ett distansavtal; det skall ske mellan en konsument och en näringsidkare genom en kommunikationsteknik inrättad av näringsidkaren. Men vad händer då konsumenten ångrar sitt inköp?

---

⁹ Prop. 2004/05:13 s. 122

¹⁰ Direktiv 97/7/EG. Punkt 9

2.4 Ångerrätt

Enligt 2 kap. 9 § DAL, har konsumenter 14 dagars ångerrätt, där konsumenten kan utan angivande av skäl frångå avtalet. Avgörande för att ångerrätten skall gälla är att konsumenten tydligt visar att denne förkastar avtalet. Ångerfristen börjar när man har mottagit varan eller en väsentlig del av den, dock kan man även utnyttja sin ångerrätt innan fristen börjat löpa.¹¹ Om det gäller en tjänst börjar ångerfristen löpa redan från dagen då avtalet ingås enligt 2 kap. 10 § DAL. En generell förutsättning för att kunna utnyttja sin ångerrätt efter mottagande av vara är att den är i väsentligen oförändrat skick vid retureringen, enligt 2 kap. 12 § DAL. Dock anses varan inte förändrad till följd av sådana åtgärder, som krävs för att undersöka varans funktionalitet även om det leder till en värdeminskning.¹² Påföljden av att en konsument utövar sin ångerrätt regleras i 2 kap. 13 § DAL. Denna process kommer inte vidareutvecklas då den inte är utav betydelse för uppsatsens syfte.

Det allmänna distansavtalsdirektivet anger i artikel 6 att konsumenter har vid distansavtal rättigheten att inom sju arbetsdagar frånträda avtalet. Frånträdet kan genomföras utan angivande av skäl eller påföljd för konsumenten. Enda åtagandet köparen innehar vid frånträde av avtal är retureringsavgift för varan. Skälen till bestämmelsen grundar sig i de facto att köparen saknar kännedom om produktens karaktär vid avtalets ingående. Till följd av detta besitter konsumenter ångerrätt vid köp av produkter på distans. Respektive medlemsstat implementerar nationellt lämpliga villkor och påföljder vid utnyttjande av ångerrätt för konsumenter¹³.

Med ovanstående information kan konstateras att konsumentskyddet ångerrätt kan implementeras, utan något angivande av skäl, vid alla former av distansavtal. Ångerfristen variera beroende på om köpet berör en vara eller en tjänst, från tillhandahållandet av varan respektive från dagen avtalet om tjänst ingås. Konsumentskyddet görs gällande till konsumentens fördel, om inget annat anges i lag respektive direktiv. Emellertid anges det annat i både lag och direktiv följaktligen förekommer undantag beträffande konsumentens ångerrätt.

---

¹¹ Prop. 1999/2004:89 s. 16

¹² Norin (2012) s. 649

¹³ Direktiv 97/7/EG. Punkt 14.

2.5 Slutord

Härmed kan konstateras att DAL stadgar bestämmelser om konsumentskydd vid tecknade av distansavtal med en näringsidkare. Tillvägagångssätten är många och man finner en lista på olika kommunikationstekniker i det allmänna distansavtalsdirektivet. Den svenska lagstiftningen gällande distansavtal är baserad på detta direktiv. Rekvisitet för att ett avtal skall klassificeras som ett distansavtal är att ingen fysisk kontakt mellan köpare och säljare förekommer. Detta innebär att all kommunikation mellan avtalsparterna skall ske på distans. Inom både svensk rätt och EU-rätt infinnns huvudregeln gällande konsumenters ångerrätt. Enligt DAL gäller 14 dagars ångerrätt från tillhandahållandet av produkten. Dock är ingen regel komplett utan dess undantag. Mer om undantag för konsumentens ångerrätt i nästa kapitel.

3. Begränsad ångerrätt

3.1 Inledning

Enligt 2 kap. 9 § DAL besitter konsumenter 14 dagars ångerrätt vid ingående av distansavtal. Däremot är inte distansavtalslagen eller konsumentens ångerrätt utan undantag. Ett av undantagen stadgas i 2 kap. 3 § DAL, där det stipuleras att ångerrätten bortfaller när fullgörelse av ett distansavtal skall ske på en bestämd dag eller under viss tid. Undantaget blir tillämpligt när avtalet gäller deltagande av olika sport- och kulturevenemang eller liknande fritidsaktiviteter. Denna bestämmelse härrör från artikel 3 DAD. Syftet med direktivet är att harmonisera medlemsstaternas reglering gällande konsumentskydd vid distansavtal mellan näringsidkare och konsument.¹⁴

Ovanstående indikerar att konsumenters ångerrätt enligt DAL är begränsad inom vissa sammanhang. Detta resonemang kommer att vidareutvecklas genom en redogörelse för undantagsbestämmelse enligt 2 kap. 3 § DAL med en fördjupning i bestämmelsen berörande fritidsaktiviteter. Efter framförande av regleringen och dess betydelse skall den praktiska tillämpningen av bestämmelsen utredas genom ärenden från ARN. Detta görs för att framföra både teorin och praxis gällande undantagsbestämmelsen i 2 kap. 3 § DAL.

3.2 Undantaget från ångerrätten i 2:3 DAL

Denna paragraf är en av de undantagsregler, som förekommer inom DAL. Bestämmelsen enligt 2 kap. 3 § lyder som följande;

”Bestämmelserna om informationsskyldighet i 7 § och om ångerrätt i 9–16 §§ gäller inte distansavtal där näringsidkaren på en bestämd dag eller under en bestämd tidsperiod skall tillhandahålla

inkvartering,

---

¹⁴ Prop.1999/2000:89 s. 15

transport,
servering, catering eller någon annan liknande tjänst, eller
kulturrevenemang, idrottsevenemang eller någon annan liknande fritidsaktivitet.

Bestämmelserna om informationsskyldighet i 7 § och om ångerrätt i 9–16 §§ gäller inte heller distansavtal om försäljning av livsmedel eller andra varor för ett hushålls löpande förbrukning, om varorna skall levereras till en konsuments bostad eller arbetsplats i ett distributionssystem med regelbunden utkörning.“

I första stycket framförs att näringsidkarens informationsskyldighet enligt 2 kap. 7 § DAL och konsumentens ångerrätt enligt 2 kap. 9-16 §§ inte görs gällande i de fall näringsidkaren avtalar om att tillhandahålla den avtalade tjänsten på en bestämd dag eller under en förutbestämd tid. I följande punkter anges vad det är för tjänst det kan gälla och därmed när undantaget blir aktuellt. Första punkten berör inkvartering, som exempel gäller det bokning av ett hotellrum. Andra punkten gäller all form av transport vare sig det är tåg, taxi eller flygtransport. Medan under tredje punkten undantar man sådana tjänster där näringsidkaren förser konsumenten med mat och dryck. Det gäller både servering på restaurang och leverans av en färdigmåltid till köparen. Slutligen anger fjärde punkten att konsumentens ångerrätt bortfaller vid distansköp av biljetter till exempelvis en tennismatch eller en teaterföreställning.¹⁵

Slutligen anges det i fjärde stycket, att distributionen av förbrukningsvaror och livsmedel skall falla inom näringsidkarens existerande distributionssystem. Näringsidkaren skall inte ta till några särskilda åtgärder för att tillgodose konsumenten med leveransen, om åtgärderna ligger utanför det regelbundna distributionssystemet. Leverans skall ske till konsumentens arbetsplats eller bostad. Med bostad åsyftas både ett tillfälligt och ett permanent boende.¹⁶

Reglering beträffande undantag för konsumentens ångerrätt föreskrivs i artikel 3 DAD. Det stadgas att direktivet inte omfattar alla former av distansavtal. Exempelvis avtal gällande finansiella tjänster och avtal som ingåtts via automatiserad affärslokaler, enligt artikel 3.1 DAD, omfattas ej. Vidare anförs att konsumenters ångerrätt vid köp av förbrukningsmedel eller fritidsaktivitet bortfaller enligt artikel 3.2 DAD, då tillhandahållande av produkten skall ske på en bestämd dag eller tidsperiod. Det anförs i artikel 3.2. (sista meningen) DAD, till skillnad från den svenska distansavtalslagen, att arrangören av ett utomhusevenemang kan avtala bort kravet på fullgörelse, som regleras i

---

15 Prop. 2004/05:13 s. 128

16 Prop. 2004/05:13 s. 129

artikel 7.2 DAD. Med fullgörelse avses rätten att kräva avtalsenlig prestation. Artikel 3.2 DAD lyder som följande;

”Artikel 3.2.

Artiklarna 4, 5, 6 och artikel 7.1 skall inte tillämpas på

- avtal om leverans av livsmedel, drycker eller andra varor för daglig konsumtion, vilka levereras till en konsuments bostad eller arbetsplats av distributörer genom regelbunden utkörning,
- avtal om tillhandahållande av tjänster som avser inkvartering, transport, serveringsverksamhet eller fritidsaktiviteter, om leverantören, när avtalet ingås, åtar sig att tillhandahålla dessa tjänster en bestämd dag eller under en angiven tidsperiod. I undantagsfall kan leverantören, vid fritidsevenemang som äger rum utomhus, förbehålla sig rätten att under särskilda omständigheter inte tillämpa artikel 7.2.”

Med detta fastställs att undantagsbestämmelsen i 2 kap. 3 § och artikel 3.2. omfattar tillfällena där näringsidkaren skall ställa tjänsten till konsumentens förfogande på en bestämd dag eller tid. Detta visar på att konsumentskyddet både inom Sverige och EU inte är heltäckande. Vidare följer en redogörelse av undantagsregleringen vid ett av de nämnda tillfällena, fritidsaktiviteter.

3.3 Kulturevenemang, idrottsevenemang eller någon annan liknande fritidsaktivitet

Undantaget för konsumentens ångerrätt i 2 kap. 3 § 4 p. DAL, baseras på artikel 3.2 ur distansavtalsdirektivet. Regleringen, både inom svensk rätt och EU-rätt, stadgar att konsumentens ångerrätt bortfaller vid distansavtal om näringsidkaren skall tillhandahålla det avtalade på en bestämd dag eller tid. Tillämpningen av denna bestämmelse omfattar olika former av sport, kultur- och musikevenemang, vilket kan utläsas av befatningen i både DAL och DAD. Dock avser regleringen även ”annan liknande fritidsaktivitet”, vilket kan anses vara svårtolkad. Det framgår i ett tidigt utkast av distansavtalsdirektivet att fritidsaktiviteter likställs med ”entertainment”, vilket exemplifieras med olika kultur- och idrottsevenemang. Vidare framförs att begreppets omfattning bedöms utefter konsumentens avsikt med avtalet med näringsidkaren. Detta förklaras genom att bilhyrning på semestern omfattas av begreppet fritidsaktivitet men att hyra en bli i avsikt av transportmedel till och från arbetet inte omfattas av begreppet. Denna förklaring till omfattningen av begreppet frihetsaktiviteter, framförs utifrån DAD. Dock ansåg regeringen vid införandet av bestämmelsen att en konsuments avsikt med avtalet inte var ett lämpligt rekvisit vid bedömning om bestämmelsens tillämplighet¹⁷. Därför framförs att

---

¹⁷ Även under det nordiska samarbetet av implementeringen av DAD fanns reservationer kring definieringen av fritidsaktiviteter. Se. Herre, (1998) s. 47

undantaget skall tillämpas vid distansavtal gällande kultur- och idrottsevenemang och andra liknande fritidsaktiviteter.¹⁸

Det stadgas både i DAL och DAD att ångerrätten bortfaller när tillhandahållande av en fritidsaktivitet skall ske på en förutbestämd dag eller tid. Däremot saknas en klar definition av vad begreppet fritidsaktivitet omfattar. Då teorin är bristfällig kanske praxis kan generera en definition av fritidsaktivitet utefter olika avgöranden.

3.4 ARN och dess tolkning av 2:3 DAL

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) är en statlig myndighet där tvister mellan näringsidkare och privata konsumenter gällande köpa av olika varor och tjänster prövas kostnadsfritt. I tvistlösningsprocessen intar myndigheten en opartiskställning och genomför prövningen snabbt och enkelt men rättssäkert. Bedömningen av rättsläget grundar sig i det material respektive part tillhandahåller nämnden med. Detta innebär att nämnden inte genomför någon egen utredning gällande händelseförloppet bakom tvisten. Utgångspunkten för bedömningen av en tvist är gällande lagstiftning och rättspraxis.¹⁹ Det är viktigt att observera att ARN:s beslut endast är rekommendationer och saknar därmed någon rättsverkan. Det anses däremot vara god marknadssed att beslutet efterföljs.²⁰

I detta avsnitt kommer den praktiska tillämpningen av undantagsregleringen att utredas. Detta görs genom redogörelser av tre olika ärenden från ARN, gällande konsumenters yrkanden om tillämpning av ångerrätten enligt DAL. Varje ärende kommer att börja med en kort beskrivning av händelseförloppet, följt av domskälen. Avslutningsvis framförs en reflektion kring avgörandena utifrån undantagsbestämmelsen i 2 kap. 3 § 4 p. DAL.

3.4.1 Beslut 2009-9365 Dansutbildning

Via en dansskolas hemsida görs en anmälan till en danskurs, den 18 september 2009, men av misstag köps ett VIP-kort, vilket inte var syftet med anmälan. Efter en tid (11 dagar efter bokningen) kontaktas dansskolan och köparen informerar att denne vill återta sitt åtagande gällande köp av VIP-kort. Dansskolan godtar inte köparens yrkande och kräver betalning för VIP-kortet, även om avbeställningen sker inom den lagstadgade ångerfristen (14 dagar).

---

¹⁸ Prop. 1999/2000:89 s. 60

¹⁹ <http://www.arn.se/Om-ARN/Vad-gor-namnden/Namndens-instruktion/>

²⁰ <http://www.arn.se/Foretag/Foretagare--vanliga-fragor-och-svar/>

Då köparen nekas ångerrätt yrkar denne att frånträda avtalet gällande köp av VIP-kort beträffande dansutbildning. Arrangören bestrider yrkandet och hänvisar till anmälningvillkoren. Där det framgår att avanmälan till en kurs måste göras senast 14 dagar innan kursstart och att denna möjlighet bortfaller om anmälan genomförs mindre än två veckor innan kursstart. Detta skulle innebära att köparen är bunden vid sitt åtagande. Anordnaren anger även att det inte är möjligt att på kort varsel hitta en ersättare till platsen därav blir köparen också förpliktigad att betala för kortet. Dansskolan anser att tvisten inte omfattas av DAL.

ARN konstaterar att tvisten berör ett distansavtal i enlighet med 1 kap. 2 § DAL, eftersom beställning av kortet har genomförts via dansskolans hemsida. Då tvisten faller under bestämmelserna i DAL innehar köparen enligt 2 kap. 9 § DAL ångerrätt i 14 dagar från tillhandahållandet av varan. Alternativt från dagen avtalet ingåtts om det gäller en tjänst, enligt 2 kap. 10 § DAL. Lagen är tvingande till konsumentens fördel med stadgande i 1 kap. 3 § DAL. Därav kan inte avtalsvillkor till nackdel för köparen göras gällande dock förekommer det undantag i lagen. Arrangören yrkar att danskursen kan klassificeras som en sådan fritidsaktivitet, som i enlighet med 2 kap. 3 § 4p DAL, undantar konsumentens ångerrätt.

Frågan blir om dansutbildningen utgör en sådan fritidsaktivitet som avses i 2 kap. 3 § 4 p. DAL. ARN redogör att ordalydelsen av bestämmelsen avser en sådan fritidsaktivitet där köparen utgör ett passivt deltagande såsom publik till en tennismatch eller en operaföreställning. Tolkningen får stöd i lagens förarbete prop. 2004/05:13 s.128 alternativt tidigare lag prop. 1999/2000:89 s.82. (Inom båda propositioner anges enbart att DAL:s bestämmelser angående konsumentens ångerrätt bortfaller vid kultur- och sportevenemang och liknade fritidsaktiviteter.) Med förarbetena i åtanke bedömer ARN att dansutbildningen inte faller inom ramen för fritidsaktiviteter enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Detta innebär att ångerrätt enligt 2 kap 9 § gäller i detta fall. Därmed bortfaller betalningsskyldigheten och avtalsvillkoren kan inte göras gällande eftersom de är till nackdel för konsumenten. Det får inte förekomma villkor till nackdel för konsumenten, enligt 1 kap. 3 § DAL.

3.4.2 Beslut 2011-5317 Maratonloppet

Den 4 juli 2011 görs en reservation av ett startkort till New York City Marathon via internet. Vid beställningen framgick inte några avbeställningvillkor eller krav om godkännande av några villkor. Tre dagar senare görs en begäran att frångå avtalet och följaktligen återfå hela anmälningavgiften. Arrangören nekar denna begäran och framför

att 1 500 kr av den 2 000 kr avgiften för startkortet har återbetalas i enlighet med avtalsvillkoren och att köparen inte har någon vidare ångerrätt.

ARN anger att då kommunikationen mellan parterna enbart skett på distans genom ett organiserat system från anordnarens sida blir DAL tillämplig enligt 1 kap. 2 § DAL. Därtill sker avanmälan inom 14 dagar efter köpet. Utövar konsumenten sin ångerrätt skall erlagd betalning återgå enligt 2 kap. 14§ DAL. Därmed är kriterierna för ett distansavtal uppfyllda.

Frågan blir om deltagande av maratonloppet utgör en sådan fritidsaktivitet som föreskrivs i undantagsbestämmelsen i 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Enligt ARN syftar undantagsbestämmelsen till sådana händelser där fritidsaktivitetens omfattning är sådan att en avanmälan medför oproportionella svårigheter för anordnaren. Det kan röra sig om tillfällen där anordnaren samarbetar med en annan näringsidkare för att genomföra evenemanget. Avgörande vid bedömning bör därmed vara tillställningens omfattning och storlek samt de ekonomiska effekterna, som anordnaren kan drabbas av vid återtagande av köp. I detta fall finner ARN att köparens aktiva deltagande inte utgör någon väsentlig betydelse för bedömning om tillämpning av undantaget från ångerrätt skall gälla eller ej. ARN finner till följd av att New York City Marathon anordnas en gång varje år på en bestämd dag att avtalet mellan parterna omfattas av undantagsbestämmelsen 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Därmed saknar köparens yrkande stöd i lagen, vilket innebär att ångerrätten faller bort.

3.4.3 Beslut 2011-6203 Sportbilskörning

Ett avtal gällande sportbilskörning ingås via internet den 23 augusti 2011. Efter en tid (sex dagar senare) meddelar köparen att denne ångrat sitt inköp. Vid detta tillfälle informeras köparen att denne inte har någon ångerrätt. Köparen anger att denne inte informerats om att ångerrätten uteblir då avtalet tecknats. Därmed yrkas betalningsfrihet av konsumenten. Arrangören motsätter sig detta yrkande och anger att köparen inte har rätt att frångå sitt åtagande enligt avtalsvillkoren. Vidare framförs att köparen har möjligheten att boka om eller byta aktivitet inom 30 dagar efter köpet. Anordnaren anger även att köp av en upplevelsetjänst, av detta slag, inte faller inom DAL:s tillämpningsområde. Därmed aktualiserar inte denna typ av frihetsaktivitet regleringen under 2 kap. 9 § DAL, konsumentens ångerrätt.

ARN bedömer att tillvägagångssättet för avtalets ingående uppfyller kriteriet i 1 kap. 2 § DAL, om att distansavtal ingås inom ett organiserat system etablerat av tillhandahållaren

av tjänsten. Därav omfattas fallet av DAL och konsumenter har enligt 2 kap. 9 § DAL rätt att vid köp av varor och icke-finansiella tjänster frånträda avtalet inom 14 dagar. Utnyttjar man sin ångerrätt skall man återbetala näringsidkaren för det arbete som genomförts eller som måste slutföras.

Frågan i detta fall är om undantagsbestämmelsen för konsumentens ångerrätt enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL kan tillämpas. Undantagsregeln berör enligt ARN:s bedömning, en sådan fritidsaktivitet där återkallelse av köp drabbar arrangören oproportionerligt hårt. Detta gäller situationer där anordnaren har kontaktat en annan näringsidkare och ingått avtal med denne för att kunna tillhandahålla konsumenten med det avtalade. Vid bedömning av undantagsregleringen tillämpning måste hänsyn även tas till storleken och omfattningen av evenemanget.

Vid sin bedömning tar ARN hänsyn till att evenemanget med sportbilskörning hålls under perioden april till oktober, 2011 och därav faller avtalet inte under 2 kap. 3 § 4 p. DAL, undantagsregeln gällande konsumentens ångerrätt. Detta innebär att 2 kap. 9 § DAL är tillämplig och eftersom lagen är tvingande till konsumentens fördel enligt 1 kap. 3 § DAL kan inte avtalsvillkor, som är till nackdel för konsumenten görs gällande. Därmed får köparen frånträda avtalet utan några betalningsförpliktelser.

3.4.4 Reflektion om ärendena från ARN

Sammanfattningsvis har tre ärenden från ARN redogjorts gällande en dansutbildning, maratondeltagande och körning av en sportbil. Det framgick tydligt i alla tre fallen att det rör sig om distansavtal i enlighet med stadgande i DAL och att återopande av ångerrätt gjorts inom den stadgade tidsfristen. Det klargörs även att inga avtalsvillkor till nackdel för konsumenten kan göras gällande, särskild då villkoren är orimliga.

Avgörande faktorer för tillämpning av undantagsbestämmelsen skiljer sig i respektive fall. Dansutbildningen klassificeras inte som en sådan fritidsaktivitet där undantagsbestämmelsen kan tillämpas. Ärendet behandlar ett vanligt distansavtal därav gäller ångerrätten. Medan maratonloppet begränsade tidsperiod möjliggör implementering av undantagsregleringen. Därav bortfaller konsumentens ångerrätt. Vidare i det tredje fallet med sportbilskörningen blir tidsrestriktionen återigen den avgörande faktorn för bedömning av undantagets omfattning. Dock finner jag att det sista avgörandet kan ifrågasättas eftersom det förelåg andra faktorer vars tillämpning hade genererat ett annat avgörande.

Jag finner att motiveringen till avgörande av fallet med dansutbildningen är bristfälligt då det saknas en klar begreppsdefinition av fritidsaktivitet. Det hänvisas till propositioner men innehåller inte någon förklaring till begreppets omfattning. Dock anges det att undantagsbestämmelsen avser ett passivt och inte aktivt deltagande i den eventuella fritidsaktiviteten.

I ärendena gällande deltagande i maratonloppet och sportbilskörningen anges att aktiviteter vars omfattning och storlek är sådan att en avanmälan medför oproportionella svårigheter för anordnaren omfattas av undantagsbestämmelse enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Trots detta så blev den avgörande faktorn för de två fallen aktivitetens tidsfrist. Maratonloppet anordnas en specifik dag en gång om året, därav blir undantagsbestämmelse tillämplig. Medan ARN bortsåg från evenemanget storlek vid bedömningen av bilkörnings-fallet och menade på att aktiviteten pågår under en längre tid och därav kan inte undantagsbestämmelsen tillämpas. Trots att informationen i ärendet om sportbilskörning är bristfällig kan man ändå ifrågasätta avgörandet, är tid en större faktor än verksamhetens storlek och omfattning. Detta avgörande verkar vara beslutat med konsumentens intresse i åtanke.

Vid reflektion av fallet gällande sportbilskörning finner jag att arrangörens inte har uppfyllt sin informationsskyldighet enligt föreskrifterna i DAL. Visserligen har konsumenten eget ansvar gällande införskaffande av gällande avtalsvillkor för avtalet men att det inte förekommer på arrangörens hemsida är orimligt. Möjligheten att boka om vald aktivitet är ett godtyckligt alternativ men inte någon ersättning för ångerrätten.

Undantagsbestämmelsen tillämpades bara i fallet med maratonloppet. Detta indikerar att enbart maratonloppet kategoriseras som en sådan fritidsaktivitet som 2 kap. 3 § 4 p. DAL undantar. Dock förekom ingen förklaring till vilka former av fritidsaktiviteter regleringen omfattar i något av ärendena. Samtidigt avgörs tvister i fördel av konsumenten, vilket kan tyda på att regleringen är bristfällig eller svårtolkad.

3.5 Slutord

Inom DAL stadgas flera olika undantagsbestämmelser till regleringen gällande ångerrätten för konsumenter. Enligt 2 kap. 3 § DAL bortfaller ångerrätten då näringsidkaren på en förutbestämd dag eller tidpunkt skall tillhandahålla köparen med den avtalade produkten. Denna undantagsbestämmelse gäller vid inkvartering, transport, restaurangservice och olika fritidsevenemang. Vidare framförs att formuleringen berörande undantagsregleringen om fritidsevenemang medför ett splittrat konsumentskydd. Regleringen bidrar med tolkningssvårigheter då formuleringen ”annan

liknande fritidsaktivitet” förekommer, samtidigt som det inte finns någon klar definition av begreppet fritidsaktivitet. Tolkningssvårigheterna kan därmed medföra oönskade konsekvenser för arrangörer av olika evenemang exempelvis återbetalningsskyldighet. Mer om tolkningssvårigheterna framförs i analysen.

Härmed har undantaget för konsumentens ångerrätt presenterats. Vidare följer undantagsregleringen för näringsidkarens fullgörelseplikt och dess inverkan på konsumentskyddet vid distansavtal gällande fritidsevenemang.

4. Begränsad fullgörelse

4.1 Inledning

Tidigare, under stycke 3.2, behandlades undantagsbestämmelsen om konsumentens ångerrätt både enligt DAL och DAD. Här uppmärksammas det att näringsidkare av utomhusevenemang kan avtala bort konsumentens möjlighet att kräva fullgörelse när avtalet avser ett utomhusevenemang, enligt artikel 3.2 (sista meningen) DAD. En motsvarande bestämmelse saknades inom svensk lagstiftningen fram tills Distans- och hemförsäljningslagen (2005:59) trädde i kraft.

Härnäst framförs en kort redogörelse för begreppet fullgörelse enligt DAL och DAD. Därefter utreds vad artikel 3.2 (sista meningen) stadgar och skälen till detta stadgande. Detta leder till skälen för dess sena införande i den svenska lagstiftningen. Avslutningsvis redogörs det för den nya specialregeln gällande fullgörelseundantaget inom fritidsbranschen.

4.2 Begreppet fullgörelse

I det allmänna distansavtalsdirektivet förekommer några kontraktsrättsliga regler exempelvis *pacta sunt servanda*, principen att avtal skall hållas. Samma princip tillämpas inom svensk lagstiftning.²¹ Följaktligen har konsumenten respektive säljaren rätt att kräva fullgörelse, om produkt eller betalning inte ställs till förfogande på avsedd tid eller dag.

Regleringen gällande fullgörelse inom distansavtalslagens tillämpningsområde stadgas i 2 kap. 17 § DAL. Paragrafens två första stycken överensstämmer med tidigare lagstiftning och dessa är baserade på artikel 7.1 och artikel 7.2 DAD. Det första stycket, 2 kap. 17 § 1 st. DAL, (vars motsvarighet är artikel 7.1 DAD) anger att näringsidkaren innehar en tidsfrist på 30 dagar att ställa det avtalade till konsumentens förfogande, om inget annat avtalats. Tidsfristen kan användas som tumregel för de fall parterna inte bestämmer någon tid för fullgörelse. Under andra stycket, 2 kap. 17 § 2 st. DAL, (med motsvarighet i

---

²¹ Prop. 1999/2000:89 s. 17

artikel 7.2 DAD) stadgas att konsumenten alltid har rätt att häva köpet när näringsidkaren är i dröjsmål och det inte beror på köparen. Förekommer det förhinder för genomförande av det avtalade i tid, kan köparen häva avtalet om konsumenten inte bidragit till dröjsmålet. Näringsidkaren har skyldigheten att informera konsumenten om rättigheterna att häva. Samt skall näringsidkaren vid insikt av att fullgörelse inte kommer att ske på utsatt tid meddela konsumenten detta. Hävs avtalet skall konsumenten återfå erlagd betalning.²²

Det framförda stadgades redan i lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal och är fortfarande gällande rätt. Dock med hänvisning till artikel 3.2 DAD förekommer det ett undantag för fullgörelse inom fritidsbranschen, vilket den svenska lagstiftaren bortsett från.

4.3 EU-direktivets undantagsregel för fullgörelse

Det föreskrivs i artikel 3.2 (sista meningen) DAD, att näringsidkare under vissa omständigheter kan förbehålla sig rätten att inte bli återbetalningsskyldiga vid distansavtal med en konsument gällande ett fritidsevenemang. Grunden till införandet av artikel 3.2 (sista meningen) DAD infinner sig i en begäran av arrangörer av Wimbledon och andra sportevenemang, som ville ha en möjlighet att graderas sig mot återbetalningsskyldighet för de tävlingsdagar som helt eller delvis regnat bort. Därav införandet av avtalsmöjligheten och benämningen ”Wimbledon-undantaget”.²³

Vid talan om fullgörelse regleringen avses fritidsevenemang vara olika former av utomhusaktiviteter som organiseras för betalande besökare, exempelvis sport-, kultur- eller musikevenemang. Det är endast evenemang hållna utomhus, som omfattas av undantaget. Undantaget aktualiseras enbart vid händelser som står utanför arrangörens kontroll i avseende av väderleken, s.k. force majeure. Ställs evenemanget in till följd av väderförhållanden, som försvårar eller omöjliggör fullgörelse av det avtalade omfattas händelsen av undantagsbestämmelsen enligt artikel 3.2 DAD. Tolkas det angivna *e contrario* förstås att en inställd tillställning, som inte beror på värdeförhållanden inte omfattas av undantaget. När inställningen inte beror på väderleken gäller konsumentens ångerrätt och näringsidkarens fullgörelseplikt. Exempelvis om en konsert ställs in till följd av att dirigenten plötsligt blivit magsjuk eller liknande. En motsvarighet till denna bestämmelse saknades inom den svenska lagstiftningen efter implementeringen av DAD. Vid implementeringen av det allmänna distansavtalsdirektivet bedömdes det att motivet

---

²² Prop. 2004/05:13 s. 144

²³ Prop. 2004/05:13 s. 99

för artikel 3.2. (sista meningen) DAD inte var tillräcklig för stadgande av ett undantag för näringsidkarens fullgörelse vid avtal gällande utomhusevenemang inom DAL. Dock infördes undantaget vid antagandet av Distans- och hemförsäljningslagen (2005:59).²⁴

4.4 Skäl för implementering av undantaget i svensk rätt

Den tidigare regleringen av distansavtal i lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal medförde oönskade påföljder för arrangörer av olika utomhusevenemang när evenemangen tvingats ställas in till följd av force majeure. De negativa effekterna är att ett inställt evenemang medför att arrangören blir återbetalningsskyldig gentemot besökarna av evenemanget. Bördan blir därmed större när biljettintäkterna är av betydelse för verksamheten. Detta innebär att om evenemanget måste ställas in på grund av omständigheter utanför arrangörens kontroll kan arrangören få finansiella svårigheter att driva verksamheten vidare.²⁵

Riskaversion genom tecknade av försäkring hade varit det naturliga steget för att undvika ekonomiska påfrestningar. En försäkring som täcker kostnaderna för inställt evenemang till följd av väderleken. Dock finns det uppgifter om att inga svenska försäkringsbolag är villiga att tillhandahålla en sådan försäkring. Detta innebär att arrangörer av festivaler, idrottstävlingar och andra liknande utomhusevenemang står utan försäkringsskydd vid händelser orsakade av force majeure. Alternativet finns att genom en mäklare teckna försäkringsskydd utomlands men detta är i regel väldigt kostsamt i förhållande till de ekonomiska marginaler sådana evenemang medför. Eftersom anordnarna befinner sig i en utsatt position kan de välja att omöjliggöra inköp eller anmälan via distansavtal. Därmed kan det förekomma svårigheter att införskaffa biljetter, vilket i sin tur kan bidra till att antal besökare reduceras. Detta påverkar anordnarens intäkter ännu mer och dess framtida möjligheter att driva verksamheten vidare.²⁶

Problematiken fortsätter då näringsidkare utanför distansavtalslagens tillämpningsområde har möjligheten att avtala bort återbetalningsskyldighet, om evenemanget ställs in till följd av ofördelaktiga väderförhållanden. Detta innebär att om anskaffande sker på distans saknar näringsidkaren denna avtalsmöjlighet. Detta medför en orättvis behandling bland konsumenter eftersom det blir mer fördelaktigt att köpa biljetter på distans än på anordnarens försäljningsställe. Köp på distans ger möjligheten till ekonomisk kompensation för inställt evenemang medan andra inköpssätt inte medför någon

---

24 Prop. 2004/05:13 s. 99

25 Prop. 2004/05:13 s. 100

26 Prop. 2004/05:13 s. 100

kompensation.²⁷ Till följd av dessa faktorer framförde riksdagen en begäran att regeringen genererar en framställning av undantagsregleringen för fullgörelse vid distansavtalslagens reglering berörande fritidsaktiviteter.²⁸

I enlighet med riksdagens begäran att se över undantagsbestämmelserna framställs ett förslag till lagändring gällande fullgörelse med hänsyn till undantagsreglerna i 2 kap. 3 § DAL. Den dåvarande regleringen stadgade att näringsidkarens fullgörelse skall ske inom en period på 30 dagar enligt 21 § st.1, lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal. Om detta inte realiserar besitter köparen rätten att häva köpet och får det erlagda beloppet för tjänsten åter, vilket kan anses vara till nackdel för näringsidkaren. Därmed framförs lagförslaget att näringsidkaren skall kunna förbehålla sig rätten att inte restituera konsumentens erlagda betalning när en utomhustillställning ställs in. Det väcks förslag om att införa avtalsmöjlighet vid distansavtal i enlighet med artikel 3.2 (sista meningen) DAD. Därmed skulle anordnaren av ett utomhusevenemang kunna träffa avtal om att inte bli återbetalningsskyldig när evenemanget ställs in till följd av väderförhållanden och inte kan flyttas till ett annat tillfälle. Exempelvis om Stockholm Marathon ställs in till följd av ett snöoväder eller att en deltävling i Alpina världscupen måste ställas in till följd av brist på snö i backen. Därtill berör undantaget enbart tillställningar som genomförs utomhus, exempelvis rugbymatcher eller friidrottstävlingar.²⁹

Förslaget gällande näringsidkarens avtalsmöjlighet fick ett blandat utfall av remissinstanserna. Vissa gav bifall till förslaget, bland dessa fanns Uppsala tingsrätt, Företagarnas Riksförbund och Teatrarnas Riksförbund. Dock fann Uppsala tingsrätt och Sveriges advokatsamfund att friskrivningen bör begränsas till ersättning enbart för betalda biljetter eller anmälningsavgifter. Medan oppositionen, bestående av bland annat Allmänna reklamationsnämnden (ARN), Konsumentverket och Sveriges konsumentråd, förkastar förslaget eftersom den i hög utsträckning bortser från konsumentens intresse och svaga ställning. Konsumentverket och ARN menar även att den förslagna undantagsregleringen medför en avvikelse från den nordiska rättslikheten gällande distansavtal.³⁰ Följaktligen innebär detta att inget övrigt nordiskt land har en sådan eller liknande undantagsregel. Detta skulle därmed tala emot införandet av regleringen inom

---

27 Prop. 2004/05:13 s. 101

28 Prop. 2004/05:13 s. 27

29 Prop. 2004/05:13 s. 204

30 Prop. 2004/05:13 s. 98 f.

den svenska lagstiftningen dock ansågs det att en välmotiverad reglering inte skall förkastas.³¹

Regeringens motivering till lagförslaget grundar sig på ett inskickat klagomål av Sveriges Riksidrottsförbund. Förbundet anförde att arrangörer av Vasaloppet och andra liknande sportevenemang begär möjligheten att avstå från fullgörelse klausulen, enligt 21 §³² då evenemanget måste ställas in till följd av väder. Enligt denna reglering kan konsumenten i ett distansavtal alltid häva köpet och få den erlagda betalningen åter om näringsidkaren inte fullgör sitt åtagande inom skälig tid eller inom en 30-dagarsperiod från avtalets ingång. Begäran om avtalsmöjlighet vid utomhusevenemang förekommer eftersom återbetalningsskyldighet vid force majeure anses oskäligt för anordnaren av utomhusevenemang. Denna skyldighet kan bidra med omfattande kostnader för arrangören och medföra andra negativa effekter för allmänheten, som vill ta del av dessa tillställningar.³³ I detta hänseende anses DAL vara bristande gällande skydd för näringsidkare i jämförelse med det allmänna distansavtalsdirektivets stadgande om avtalsmöjlighet i artikel 3.2. (sista meningen) DAD.

Införande av en motsvarighet av fullgörelseundantaget gällande fritidsaktivitet enligt artikel 3.2. DAD är till fördel för mindre arrangörer och evenemang av ideell karaktär. Medan anordnare av mer kommersiella fritidsevenemang (evenemang med betalda artister) kommer att tillämpa regleringen med försiktighet eftersom dessa agerar på en konkurrensutsatt marknad. På en konkurrensutsatt marknad kan konsumenter välja att avstå från köp av biljetter på distans, eller överlag, när friskrivning av näringsidkarens återbetalningsskyldig föreligger. Dock blir inte fullgörelseundantaget alltid gällande. Förekommer det oskäligen avtalsvillkor gällande friskrivningen kan dessa jämkas enligt 36 § AvtL, exempelvis då anordnaren erhåller en större vinst till följd av inställningen av tillställningen jämfört med om evenemanget genomförts som planerat.³⁴

4.5 Undantaget för fullgörelse vid fritidsaktivitet

Undantaget från fullgörelse enligt artikel 3.2 (sista meningen) DAD stadgas i 2 kap. 17 § 3 st. DAL och lyder som följande;

”Vid distansavtal om ett kulturevenemang, ett idrottsevenemang eller någon liknande fritidsaktivitet utomhus kan konsumenten och näringsidkaren skriftligen avtala att näringsidkarens återbetalningsskyldighet enligt andra stycket inte skall gälla, om

---

31 Prop. 2004/05:13 s. 100

32 Lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal

33 Prop. 2004/05:13 s. 99

34 Prop. 2004/05:13 s. 101

fritidsaktiviteten måste ställas in på grund av vädret och inte kan flyttas till ett annat tillfälle.”

Regleringen fastställer att anordnaren av ett utomhusevenemang kan skriftligt förbehålla sig rätten att bortse från återbetalningsskyldighet, om evenemanget ställs in till följd av väderförhållanden och tillställningen inte kan flyttas till ett annat tillfälle. Regleringen omfattar samma form av fritidsaktiviteter, som benämns i artikel 3.2. DAD. Följaktligen gäller detta undantag både aktivt och passivt deltagande av utomhusevenemang, publik respektive deltagare. Det viktigaste rekvisitet för tillämpning av detta undantag är att evenemanget äger rum utomhus och att det inte kan genomföras vid ett annat tillfälle.³⁵

”Ett exempel på en situation där bestämmelsen är avsedd att kunna tillämpas är om en fotbollsmatch måste ställas in på grund av att planen blivit speloduglig till följd av snöfall eller kraftigt regn och matchen inte kan flyttas till ett senare tillfälle. Andra exempel är att en årligen återkommande skidtävling inte alls kan genomföras det året på grund av snöbrist eller att en motionstävling på skridsko förhindras av att isen smält undan för säsongen och alltså inte i stället kan ordnas vid ett senare tillfälle det året.”³⁶”

4.6 Slutord

Med fullgörelse avses *pacta sunt servanda*, principen att avtal skall hållas. Dock har det införts undantag för denna princip vid fullgörelse av utomhusevenemang. Enligt tidigare lagstiftning kunde konsumenten alltid kräva fullgörelse och om detta inte fullföljdes återfick konsumenten den erlagda betalningen. Däremot har man i gällande DAL implementerat ”Wimbledon-undantaget”, en undantagsbestämmelse för fullgörelse vid utomhusevenemang. Detta har stadgats efter bedömningen att arrangörer av utomhusevenemang inte ska vid force majeure bli återbetalningsskyldiga. Lagstiftare anser att arrangörer innehar en svagare ställning än konsumenten i sådana situationer. Därav etableras avtalsmöjligheten att undgå återbetalning vid inställning av tillställning till följd av väderförhållanden.

Observera att fullgörelse paragrafen definition av fritidsaktivitet är en aktivitet som genomförs utomhus. Samt att konsumentens deltagande i fritidsaktiviteten kan både vara passiv och aktiv.

---

35 Prop. 2004/05:13 s. 145

36 Prop. 2004/05:13 s. 145

5. Analys

5.1 Inledning

Denna analys kommer att bestå av två delar. I den första delen kommer jag reflektera och diskutera kring stadgandet i 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Här kommer tolkningssvårigheterna av regleringen att framföras med hjälp av de framförda avgörandena från ARN. Därefter kommer jag diskutera hur den svenska regleringen av distansavtal förhåller sig till det allmänna distansavtalsdirektivet. Jag avser inte att föra någon grundlig jämförelse av de två regleringarna, utan jag avser att enbart utreda om implementeringen av direktivet i den svenska lagstiftningen överensstämmer med direktivets bestämmelser gällande undantaget från ångerrätt och fullgörelse vid fritidsevenemang. Därefter kommer jag kunna föra en diskussion kring direktivets inverknings på konsumentskyddet inom DAL. Det kommer även diskuteras hur konsumentens ångerrätt och näringsidkarens fullgörelseplikt förhåller sig till varandra.

5.2 Begränsningar och tolkningssvårigheter av 2:3 DAL

Skälet till stadgandet av DAL är att skydda konsumenten, som innehar den svagare positionen i ett avtalsförhållande med en näringsidkare vid distansavtal. Med distansavtal avses ett avtal som kommit till stånd genom någon kommunikationsteknik, där ingen fysisk kontakt mellan parterna förekommer. Konsumenten innehar en svagare position gentemot näringsidkaren är därmed är regleringen om 14 dagars ångerrätt för konsumenter vid distansavtal enligt 2 kap. 9 § DAL skälig. När köp genomförs på distans innehar konsumenten en ännu svagare position eftersom konsumenten saknar kännedom om den fysiska produkten. Detta medför att konsumenten förlitar sig på den information som näringsidkaren tillkännager.

Med konstaterandet att ångerrätten är ett betydande konsumentskydd vid distansavtal kan man ifrågasätta begränsningen av ångerrätten enligt 2 kap. 3 § DAL. Det stipuleras i 2 kap. 3 § DAL, att ångerrätten bortfaller då fullgörelse av ett distansavtal skall ske på en

bestämd dag eller tid. Regleringen omfattar inkvartering, transport, olika former av servering och olika fritidsevenemang.

Det intressanta med 2 kap. 3 § 4 p. DAL, bortsett från att den undantar ångerrätten, är formuleringen ”någon annan liknande fritidsaktivitet”. Denna formulering är svårtolkad eftersom det inte framgår, varken i lagen eller propositionerna, vad som likställs med kultur- och idrottsevenemang. Enligt det allmänna distansavtalsdirektivet likställs fritidsaktivitet med ”entertainment”. Det framförs att bedömningen av undantagsbestämmelsens tillämpning baseras på om konsumentens avsikt med köpet är nöje. Denna bedömningsmetod anser jag vara oskälig, eftersom det inte finns ett konkret mått på nöje. Därmed saknas det riktlinjer för bedömning av om undantaget gäller den formen av fritidsaktivitet, som den eventuella tvisten berör.

Till följd av bristen på en definition av fritidsaktivitet gjordes valet att titta på hur ARN har tolkat begreppet i tre olika ärenden. Respektive ärende berör en konsuments yrkande om betalningsbefrielse då ångerrätten nekats. Enligt ARN:s bedömning av ärendena anser nämnden att dansutbildning och sportbilskörning inte faller inom fritidsaktiviteterna, som regleras i 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Medan deltagande i ett maratonlopp omfattas av bestämmelsen.

I ärendet gällande dansutbildningen menade ARN att 2 kap. 3 § 4 p. DAL omfattar fritidsaktiviteter avseende passivt deltagande av köparen exempelvis som åskådare. Därmed kan inte ett deltagande i en dansutbildning klassificeras som en sådan fritidsaktivitet, enligt nämnden. Till följd av detta gäller konsumentens ångerrätt enligt 2 kap. 9 § DAL i fallet med dansutbildningen. ARN baserar sitt avgörande på propositionerna³⁷ men i dessa anges bara att undantaget från konsumenters ångerrätt gäller vid kulturevenemang, idrottsevenemang eller annan liknande fritidsaktivitet. Detta gör att avgörandet kan ifrågasättas eftersom ingen definition om begreppet fritidsaktivitet anges. Därmed är det svårt att avgöra om undantaget enbart gäller fritidsaktiviteter där konsumenten deltar passivt.

Mina reservationer angående det föregående avgörandet stärks till följd av avgörandet av ärendet om maratonloppet. I detta ärende bortser ARN från det aktiva deltagandet i maratonloppet i sin bedömning, vilket var den avgörande faktorn i ärendet med dansutbildningen. Fokus läggs istället på tidsfaktorn eftersom maratonloppet hålls en gång om året på en specifik dag. Detta resulterar i att ångerrätten bortfaller i fallet med maratonloppet. Avgörandet finner jag märkligt med hänvisning till det föregående

---

³⁷ Prop. 1999/2000:89 och prop. 2004/05:13

ärendet, där det angavs att ett aktivt deltagande inte omfattades av 2 kap. 3 § 4 p. DAL. Därmed skapas en osäkerhet om deltagandet i en fritidsaktivitet skall vara passiv eller aktiv för att undantagets skall tillämpas. Dock förstår jag resultatet då paragrafen tydligt stadgar att ångerrätten bortfaller när fullgörelse skall ske på en bestämd dag och maratonloppet sker på en bestämd dag.

ARN framför att ett fritidsevenemangs omfattning och storlek är avgörande faktorer vid bedömning om undantagsbestämmelsen kan tillämpas. Detta resonemang förs i både ärendet med maratonloppet och sportbilskörning. Däremot bortses dessa faktorer och tidsrestriktionen för respektive evenemang blir avgörande faktor i båda ärendena. ARN menar att möjligheten att köra sportbil föreligger mellan april och oktober därav påverkas inte anordnaren oproportionerligt hårt av att återera erlagd betalning. I detta fall anser jag att nämnden borde tagit större hänsyn till verksamhetens storlek. Dock är informationen bristfällig och därmed kan jag inte styrka mitt resonemang. Trots detta finner jag att nämnden avsiktligt valt att basera avgörandet på tidsrestriktionen för att gynna konsumenten. Valet av tidsrestriktionen som avgörande faktor kan visa på att ARN väljer konsumentens parti och bortser från regleringen i DAL. Därmed skulle det indikera att regleringen 2 kap. 3 § 4 p. DAL är till nackdel för konsumenten. Om man vid avgörande av en tvist måste välja vilken faktor man skall döma efter för att avgörandet skall vara till konsumentens fördel, bör stadgad reglering vara till konsumentens nackdel. Då 2 kap. 3 § 4 p. DAL fråntar konsumentenskyddet ångerrätt, vill möjligtvis ARN frånga aktualisering av denna paragraf i syfte att skydda konsumenten. I detta fall kan man fråga sig varför lagstiftaren har ifört denna undantagsbestämmelse från konsumentens ångerrätt, i synnerhet vid fritidsevenemang.

5.2.1 Definition av fritidsaktivitet

Till följd av genomgången av ärendena kan man konstatera att ARN, som statlig myndighet, inte har en klar definition av vad som innefattar en fritidsaktivitet. Detta baserar jag på att avgörande rekvisitet för respektive ärende inte har varit frihetsaktiviteten i sig utan tidsrestriktionen enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL.

För att generera en begreppsdefinition av fritidsaktivitet enligt 2 kap. 3 § 4 p. DAL, hade jag dragit följande slutsats och gjort en analogisk tolkning av distansavtalsdirektivets definition av begreppet. I artikel 3.2 (sista meningen) DAD anges att näringsidkaren kan undgå fullgörelse om ett utomhusevenemang ställs in till följd av dåliga väderförhållanden. Undantaget gäller enbart utomhusaktiviteter, därmed bör ångerrätten, enligt artikel 3.2 DAD, gälla vid alla sorters av evenemang. Den tydliga formuleringen att undantaget för fullgörelse i artikel 3.2 (sista meningen) DAD enbart omfattar

utomhusaktiviteter gör att en tolkning kan göras, att en distinktion av olika fritidsaktiviteter måste göras för att paragrafen skall kunna tillämpas. Därför skulle jag tro att fritidsaktiviteter innefattar både inom- och utomhusaktiviteter. Observera att detta är min egen tolkning och skall inte utgöra en klar definition av begreppet fritidsaktivitet.

5.3 Begränsning av fullgörelse i 2:3 DAL

Undantaget gällande konsumenters ångerrätt enligt 2 kap. 3 § DAL bygger på artikel 3.2 DAD. Innan antagandet av direktivet fanns det ingen lag med regleringar för distansavtal i Sverige. Detta kan innebära två saker; antingen fanns ingen ångerrätt eller förelåg det alltid ångerrätt vid distansavtal. Detta är dock svårt att avgöra eftersom det inte fanns någon distansavtalslag förrän år 2000 att jämföra med. Däremot antar jag att *pacta sunt servanda* alltid har gällt och fortfarande gäller. Därmed kan frågan ställas; hur förhåller sig konsumentskyddet till näringsidkarens fullgörelseplikt?

I artikel 3.2 DAD anges att ångerrätten enligt artikel 6 DAD och åberopande av fullgörelse inom 30 dagar enligt artikel 7.1 DAD inte tillämpas när avtal avser en fritidsaktivitet som näringsidkare skall tillhandahålla konsumenten på en bestämd dag eller tid. Däremot kan konsumenten fortfarande återfå erlagd betalning enligt artikel 7.2 DAD. Artikel 7.2 DAD stadgar att om näringsidkaren underlåter att fullgöra sin del av avtalet till följd av att produkten inte är tillgänglig på utsatt tid, blir denne återbetalningsskyldig. Exempelvis att konsumenten återfår erlagd betalning för en fotbollsmatch som blir inställd. Men om skälet till att matchen ställs in ligger utanför arrangörens kontroll, bör återbetalningsskyldighet föreligga? Detta tyckte inte anordnarna av Wimbledon tennisturnering. Dessa arrangörer ansåg inte att återbetalningsskyldighet var skäligt när matchdagar regnar bort. Därav stadgandet av fullgörelseundantaget i artikel 3.2 (sista meningen) DAD. Här anges det att näringsidkaren kan frångå regleringen om fullgörelse enligt artikel 7.2 DAD, om det rör sig om ett utomhusevenemang som ställs in till följd av väderförhållanden. Detta innebär ingen återbetalningsskyldighet eller fullgörelse för näringsidkaren. Observera dock att om fullgörelse är möjlig en annan dag kan anordnaren inte bli återbetalningsskyldig.

Härmed kan det konstateras att DAD innehåller flera undantag till nackdel för konsumentskyddet vid distansavtal om fritidsaktiviteter. Till följd av att EU-direktiv skall implementeras i respektive medlemsstat bör DAL innehålla liknande undantagsbestämmelser.

Regleringen gällande konsumentens ångerrätt enligt artikel 3.2. DAD implementerades och har gällt sedan lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och

hemförsäljningsavtal. I den gällande distans- och hemförsäljningslagen (2005:59), DAL, stadgas undantagsbestämmelsen angående konsumenters ångerrätt i 2 kap. 3 § DAL. Här framförs att ångerrätten inte gäller vid fritidsaktiviteter som skall ställas till konsumentens förfogande på en bestämd dag eller tid. Regleringen överensstämmer med artikel 3.2 DAD. Men till skillnad från artikel 3.2 DAD görs ingen hänvisning till bestämmelsen om fullgörelse i 2 kap. 3 § DAL. Därmed kan man dra slutsatsen att bestämmelsen om fullgörelse enligt 2 kap. 17 § DAL gäller vid distansavtal berörande fritidsevenemang inom svensk lagstiftning. Detta innebär att om distansavtal inte fullgörs i tid kan konsumenten alltid häva köpet och återfå erlagd betalning.

Observera att det inte finns någon motsvarighet till artikel 3.2 (sista meningen) DAD gällande undantaget för fullgörelse vid utomhusevenemang i den tidigare lagstiftningen. Skälen för avsaknaden anges i prop. 1999/2000:89 där det föreskrivs att det s.k. ”Wimbledon-undantaget” ansågs oskäligt. Antagligen ansåg lagstiftaren att detta undantag från fullgörelse vara till nackdel för konsumentskyddet inom fritidsbranschen.

Trots skälen emot ”Wimbledon-undantaget” infördes en motsvarighet till undantaget i den senare distansavtalslagen DAL. Undantaget för näringsidkares fullgörelse vid utomhusevenemang stadgas i 2 kap. 17 § 3 st. DAL, utan någon hänvisning i 2 kap. 3 § DAL. Till följd av införandet av denna reglering har näringsidkare möjligheten att avtala bort det föreskrivna i 2 kap. 17 § 2 st. DAL, som anger att utebliven fullgörelse resulterar i återbetalningsskyldighet för näringsidkaren. Därmed undgår näringsidkare återbetalning av konsumentens erlagda betalning om utomhustillställning ställs in till följd av väder. Denna nya reglering i DAL grundas på oskäligheten att näringsidkare vid force majeure blir återbetalningsskyldig. Detta är raka motsatsen till varför man inte införde regleringen i den tidigare lagstiftningen. Vilket indikerar att lagstiftaren har valt att kompromissa konsumentskyddet vid distansavtal för att skydda arrangörer av utomhusevenemang från återbetalningsskyldighet vid force majeure.

Ytterligare en faktor för införandet av undantagsbestämmelsen för näringsidkarens fullgörelse kan vara att näringsidkare utanför DAL:s tillämpningsområde kan avtala bort kravet på fullgörelse, likväl ångerrätt. Därmed blir näringsidkares skyldigheter gentemot konsumenter beroende av hur köpet genomförs. Detta innebär att olika tillvägagångssätt att ingå samma form av avtal ger konsumenter olika rättigheter. Det innebära att avtal tecknade på distans jämfört med i fast butik ger olika spelregler för konsumenten respektive arrangören av ett utomhusevenemang.

6. Slutsats

I avtalsförhållande mellan en konsument och en näringsidkare innehar konsumenten en svagare ställning gentemot näringsidkaren. Därmed är det viktigt med lagstiftning som motarbetar denna obalans mellan avtalsparterna. Särskilt vid distansavtal eftersom, bortsett från att motparten är en näringsidkare, saknar konsumenten kännedom om produktens karaktär vid avtalets ingående. För att harmonisera regleringen av distansavtal inom Europa antogs direktivet (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal. Syftet med direktivet var att stärka konsumentskyddet vid distansavtal dock innehåller direktivet ett flertal undantag, som är till nackdel för konsumenter.

Huvudsyftet med denna uppsats har varit att belysa begränsningarna av konsumentskyddet inom DAL, utifrån 2 kap. 3 § DAL och 2 kap. 17 § DAL, med fokus på fritidsevenemang. Syftet har också varit att ange vilka tolkningssvårigheter som kan förekomma vid tillämpning av dessa undantagsbestämmelser. Vidare har det, till följd av att DAD innehåller ett flertal undantag från konsumentskyddet, undersökts hur implementeringen av dessa bestämmelser har påverkat konsumentskyddet inom den svenska distansavtalslagens tillämpningsområde.

Enligt 2 kap. 3 § DAL bortfaller konsumentens ångerrätt i de fall där näringsidkaren på en förutbestämd dag eller tidpunkt tillhandahålla köparen med den avtalade produkten. Denna bestämmelse gäller vid inkvartering, transport, restaurangservice och olika fritidsevenemang. Därmed är konsumentskyddet ångerrätt begränsat vid bland annat olika fritidsevenemang. Dock förekommer det svårigheter vid avgörande om 2 kap. 3 § DAL skall tillämpas eftersom en klar definition av begreppet "fritidsaktivitet" saknas. Det förekommer inte någon begreppsdefinition i varken lag, propositioner eller praxis. Vidare omfattas 2 kap. 3 § DAL av bestämmelserna om fullgörelse, under förutsättning att avtalet inte gäller ett utomhusevenemang. Detta är till följd av att det i 2 kap. 17 § 3 st. DAL stadgats att konsumenters möjlighet att återropa fullgörelse bortfaller om avtalet berör en utomhusaktivitet, som ställs in till följd av väderförhållanden och inte kan flyttas

till ett annat tillfälle. Vid dessa tillfällen blir arrangören av utomhusaktiviteter inte återbetalningsskyldighet för konsumentens erlagda betalning. Därmed kan man konstatera att konsumentskyddet är bristande vid distansavtal, särskilt i samband med fritidsaktiviteter.

Observera att bestämmelser i DAL har implementerats utifrån distansavtalsdirektivet och att DAD innehåller ett flertal undantag till nackdel för konsumentskyddet. Kan det därmed påstås att DAD har bidragit med ett försämrat konsumentskydd inom DAL? Vid utfärdandet av DAL angavs det i prop. 1999/2004:13 s. 34 att införande av DAD inte skall urholka den nationellreglering avseende konsumentskydd. Därmed kan man ifrågasätta detta uttalande eftersom man först infört undantag för konsumentens ångerrätt vid fritidsevenemang, 2 kap. 3 § DAL. Sedan några år därefter infört ett undantag för näringsidkarens fullgörelseplikt vid samma form av evenemang, 2 kap. 17 § 3 st. DAL. Därför kan jag påstå att konsumentskyddet inom fritidsbranschen har försämrats i viss omfattning sedan antagandet av det allmänna distansavtalsdirektivet.

Genom denna uppsats har det uppmärksammats att konsumentskyddet vid distansavtal inte är lika omfattande som man kanske väntat sig. Det förekommer undantag för konsumenters ångerrätt samt konsumenters möjlighet att yrka fullgörelse vid utomhusevenemang. Jag tror att många förutsätter att konsumenten innehar ett starkt skydd mot näringsidkaren i ett avtalsförhållande eftersom konsumenten har en svagare ställning i avtalsförhållandet. Dock är inte detta fallet vid distansavtal inom fritidsbranschen. Jag kan påstå att det inom denna bransch förekommer en form av dragkamp mellan konsumentens och näringsidkarens rättigheter vid distansavtal som gäller en fritidsaktivitet. Denna ”dragkamp” kan ses inom praxis där vissa avgöranden har baserats på den faktorn, som är till fördel för konsumenten. Detta kan indikera att det förekommer regleringar inom DAL, som är till nackdel för konsumenter.

Lagstiftaren har på senare år valt att kompromissa konsumentskyddet vid distansavtal om fritidsevenemang i syfte att inte utsätta fritidsverksamheter och dess arrangörer för större finansiella påfrestningar när en fritidsaktivitet måste ställas in till följd av väderförhållanden. Det är intressant att se hur konsumentskyddet inom DAL utvecklas enligt den ny departementsserie (Ds 2013:15), med syfte att göra en lagändring till följd av antagandet av ett nytt EU-direktiv om konsumenträttigheter. Därmed blir frågan hur kommer detta påverka konsumentskyddet i Sverige? Blir det bättre eller sämre? Kommer en definition av begreppet fritidsaktivitet anföras? Många frågor att utreda.

Källförteckning

Offentliga tryck

Europaparlamentets och rådets direktiv (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal

Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

Lag (2000:274) om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal

Distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

Prop. 1999/2000:89 – Lag om konsumentskydd vid distansavtal och hemförsäljningsavtal

Prop. 2004/05:13 – Distans- och hemförsäljningslag m.m.

Litteratur

Herre, Johnny, *Nordisk implementering av distansavtalsdirektivet: särskilt ur konsumentskyddssynpunkt*, 1998, Nordic Council of Ministers

Norin, Anders, *Karnov – svensk lagstiftning med kommentarer*, 2012, Karnov Group Sweden AB

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare – ämne, material, metod och argumentation*, 2006, Norstedts Juridik AB

Praxis

ARN 2009-9365

ARN 2011-5317

ARN 2011-6203

Elektroniska källor

Allmänna reklamationsnämnden, Hämtat 29-04-13

<http://www.arn.se/Om-ARN/Vad-gor-namnden/Namndens-instruktion/>,

<http://www.arn.se/Foretag/Foretagare--vanliga-fragor-och-svar/>

Appendix

Distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

Tillämpningsområde

2 kap. 3 §

Bestämmelserna om informationsskyldighet i 7 § och om ångerrätt i 9–16 §§ gäller inte distansavtal där näringsidkaren på en bestämd dag eller under en bestämd tidsperiod skall tillhandahålla

1. inkvartering,
2. transport,
3. servering, catering eller någon annan liknande tjänst, eller
4. kulturevenemang, idrottsevenemang eller någon annan liknande fritidsaktivitet.

Bestämmelserna om informationsskyldighet i 7 § och om ångerrätt i 9–16 §§ gäller inte heller distansavtal om försäljning av livsmedel eller andra varor för ett hushålls löpande förbrukning, om varorna skall levereras till en konsuments bostad eller arbetsplats i ett distributionssystem med regelbunden utkörning.

Fullgörelse

2 kap. 17 §

Näringsidkaren skall fullgöra sin prestation inom skälig tid. Om konsumenten och näringsidkaren inte skriftligen har avtalat annat, skall prestationen fullgöras senast inom 30 dagar från den dag då konsumenten gjorde sin beställning.

Om näringsidkaren inte kan fullgöra sin prestation i tid och detta inte beror på konsumenten eller något förhållande på hans eller hennes sida, har konsumenten rätt att häva distansavtalet. Näringsidkaren skall informera konsumenten om detta. Häver konsumenten avtalet, skall näringsidkaren betala tillbaka vad konsumenten har betalat. Detta skall ske snarast och senast inom 30 dagar från den dag då näringsidkaren tog emot konsumentens meddelande om att avtalet hävts.

Vid distansavtal om ett kulturevenemang, ett idrottsevenemang eller någon liknande fritidsaktivitet utomhus kan konsumenten och näringsidkaren skriftligen avtala att näringsidkarens återbetalningsskyldighet enligt andra stycket inte skall gälla, om fritidsaktiviteten måste ställas in på grund av vädret och inte kan flyttas till ett annat tillfälle.

Europaparlamentets och rådets direktiv (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal

Artikel 3

Undantag

1. Detta direktiv skall inte tillämpas på avtal

- som avser finansiella tjänster över vilka en icke uttömmande förteckning finns i bilaga II,
- som ingås med hjälp av varuautomater eller automatiserade affärslokaler,
- som ingås med distributörer av telekommunikationer genom användning av offentliga telefonautomater,
- som ingås för uppförande och försäljning av fast egendom eller som avser andra rättigheter som är knutna till fast egendom, med undantag av hyresavtal, - som ingås vid auktioner.

2. Artiklarna 4, 5, 6 och artikel 7.1 skall inte tillämpas på

- avtal om leverans av livsmedel, drycker eller andra varor för daglig konsumtion, vilka levereras till en konsuments bostad eller arbetsplats av distributörer genom regelbunden utkörning,
- avtal om tillhandahållande av tjänster som avser inkvartering, transport, serveringsverksamhet eller fritidsaktiviteter, om leverantören, när avtalet ingås, åtar sig att tillhandahålla dessa tjänster en bestämd dag eller under en angiven tidsperiod. I undantagsfall kan leverantören, vid fritidsevenemang som äger rum utomhus, förbehålla sig rätten att under särskilda omständigheter inte tillämpa artikel 7.2.

Artikel 7

Fullgörande

1. Om inte parterna har kommit överens om annat, skall leverantören utföra beställningen senast inom 30 dagar från den dag då konsumenten lämnade sin beställning till leverantören.

2. Om leverantören underlåter att fullgöra sin del av avtalet på grund av att den beställda varan eller tjänsten inte är tillgängliga, skall konsumenten informeras om detta och skall snarast möjligt, och i varje fall inom 30 dagar, få tillbaka de belopp som han har betalat.

3. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att leverantören får tillhandahålla konsumenten med en vara eller tjänst av likvärdig kvalitet och till likvärdigt pris, under förutsättning att denna möjlighet överenskommit före avtalets ingående eller i avtalet. Konsumenten skall informeras om denna möjlighet på ett klart och begripligt sätt. Kostnaderna för att skicka tillbaka varan vid utövande av ångerrätten åvilar i detta fall leverantören och konsumenten skall informeras om detta. I sådana fall kan leverans av en vara eller utförande av en tjänst inte anses innebära leverans utan föregående beställning enligt artikel 9.